

POSTANOWIENIE

Dnia 8 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

w sprawie **L.A.**

oskarżonego o czyn z art. 197 § 2 i § 3 k.k. i in.

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 8 sierpnia 2023 r.,

wniosku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

zawartego w postanowieniu z dnia 29 czerwca 2023 r., sygn. akt II AKa 170/23

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

na podstawie art. 37 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł:

nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

W dniu 5 lipca 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek Sądu Apelacyjnego w Warszawie o przekazanie sprawy w przedmiocie wniosku o wyłączenie sędzi Sądu Apelacyjnego w Warszawie K. C. od orzekania w sprawie II AKa 170/23 innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości.

Jak wskazano we wniosku od dnia 16 czerwca 2023 r. nastąpiła zmiana zakresu czynności sędziów [...] Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Warszawie, polegająca na powierzeniu w ramach sekcji zażaleniowo-wnioskowej tego Wydziału spraw AKo, obejmujących wnioski o wyłączenie sędziego, wskazanym sędziom tego Sądu: SSA- P.S., SSA -A.N. oraz SSO del. P.B., z jednoczesnym wyłączeniem od rozpoznawania takich spraw pozostałych sędziów orzekających w tym Wydziale. W ocenie Sądu wnioskującego takie ukształtowanie składu sądu mającego rozpoznawać wnioski o wyłączenie sędziów jest sprzeczne z

wymogiem zapewnienia stronie prawa do bezstronnego i niezawisłego sądu ustanowionego ustawą, narusza dobro wymiaru sprawiedliwości oraz wskazuje, że tak powołana jednostka sekcji zażaleniuwnioskowej [...] Wydziału Karnego jest w istocie sądem wyjątkowym, w rozumieniu art. 175 ust. 2 Konstytucji RP, mimo braku przesłanek do ustanowienia takiego sądu w czasie pokoju. Powyższe, ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości, uzasadnia w ocenie Sądu Apelacyjnego w Warszawie potrzebę przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek Sądu Apelacyjnego w Warszawie nie został uwzględniony ze względu na ustanie wskazanych w nim podstaw, sygnalizujących wadliwe ukształtowanie składu sądu mającego rozpoznawać wnioski o wyłączenie sędziego w Wydziale [...] Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

W kontekście złożonego wniosku należy przypomnieć, że bezstronność jest wartością o szczególnej wadze dla państwa prawa. Jest bowiem fundamentem zaufania do sądów i sprawowanego przez nie wymiaru sprawiedliwości. Składanie wniosków o wyłączenie sędziego nie powinno z jednej strony służyć jako środek do nadużywania uprawnień procesowych i przedłużania postępowania, ale z drugiej pozostawać musi realnym, a nie formalnym instrumentem pozwalającym na weryfikację standardu bezstronności sędziego. Z tego powodu w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2023 r., sygn. akt I KZP 22/22, dotyczącej problematyki wyłączenia sędziego wskazano, że „pojęcie <<sprawy>>, o jakim mowa w art. 40 i art. 41 § 1 k.p.k. odnosi się zarówno do sprawy głównej, rozumianej jako orzekanie w głównym przedmiocie procesu, jak również postępowań incydentalnych, w tym takich, które mają miejsce w ramach sprawy głównej”. Bezstronny musi być bowiem nie tylko sędzia, który rozpozna sprawę w głównym nurcie procesu, ale także sędzia, który rozpozna sprawę incydentalną, ale wkraczającą w sferę ochrony wolności i praw jednostki, w tym przypadku wniosek o wyłączenie sędziego. Ostatecznie rozstrzygnięcie w tej incydentalnej sprawie ma przecież wpływ na ukształtowanie składu Sądu Najwyższego w przedmiocie zasadności samej kasacji.

Istota stanowiska zawartego w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 czerwca 2023 r., związana była z wadliwym ukształtowaniem w Wydziale [...] Sądu Apelacyjnego w Warszawie sposobu wyznaczania składu sądu mającego rozpoznawać wnioski o wyłączenie sędziego. Doszło do niego w wyniku zmiany zakresu czynności sędziów [...] Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Warszawie, polegającej na powierzeniu w ramach sekcji zażaleniowo-wnioskowej tego Wydziału spraw AKo, obejmujących wnioski o wyłączenie sędziego, wskazanym sędziom tego Sądu: SSA- P.S., SSA- A.N. oraz SSO del. P.B..

Okoliczności wskazane we wniosku mają swoją niewątpliwą doniosłość i mogą wskazywać na tak wadliwe ukształtowanie składu sądu, które mogłoby prowadzić do pozbawienia strony postępowania karnego prawa do rozpoznania jego sprawy przez sąd bezstronny i niezawisły. Zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia wniosku ma jednak fakt, że już po wystąpieniu przez Sąd Apelacyjny z przedmiotowym wnioskiem nastąpiła kolejna zmiana zakresu czynności sędziów orzekających w [...] Wydziale Karnym tego Sądu. Jak wynika z pisma Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21 lipca 2023 r., z wyciągu z protokołu nr [...] z posiedzenia Kolegium Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 lipca 2023 r. oraz „informacji o podziale czynności oraz sposobie uczestniczenia w przydziale spraw w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie” (k. 10-33 akt SN), przywrócono zakres czynności sędziów orzekających w [...] Wydziale Karnym obowiązujący przed dniem 16 czerwca 2023 r. W konsekwencji powyższego i w zgodzie z obowiązującymi regulacjami, sprawy o wyłączenie sędziego mają być przydzielane do rozpoznania wszystkim sędziom na zasadach ogólnych, nie zaś rozpoznawane - jak wskazano we wniosku – przez „sąd wyjątkowy”.

Mimo zatem istotnych i trafnych zarzutów wadliwego ukształtowania w wyniku zabiegów organizacyjnych sposobu wyznaczania sędziów do rozpoznania wniosków o wyłączenie sędziego w Wydziale [...] Sądu Apelacyjnego w Warszawie to wobec zmiany tego stanu i usunięcia zakwestionowanych w postanowieniu Sądu Apelacyjnego regulacji organizacyjnych ocenić należało, że w sprawie brak jest powodu by w trybie art. 37 k.p.k. odstąpić od zasady rozpoznania sprawy przez sąd

właściwy, a zatem także by przekazać ją do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[as]

(kf)